

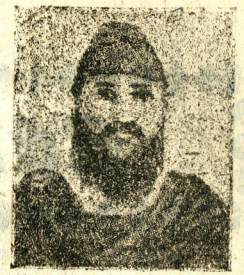

IMPARATUL TRAIAN

EROII

REVISTĂ CULTURALĂ

APARE LA 15 ALE FIECĂREI LUNI

REGELE DECEBAL

ABONAMENTE:

Anual 75.- lei 6 luni 40.- lei
Ediție de lux, anual 150.- lei
Abonamentele se plătesc înainte
prin poștă la adresa revistei.

DIRECTOR PROPRIETAR

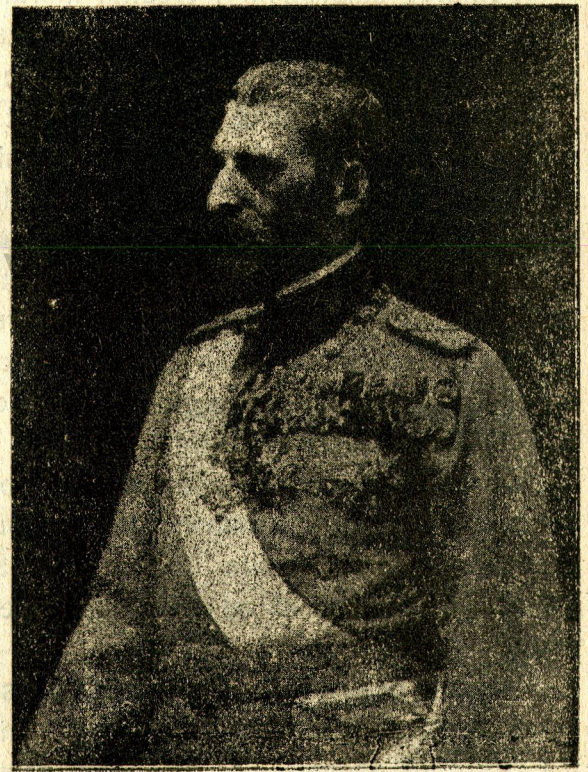
N. I. DUMITRESCU

**PUBLICAȚIUNI, ANUNȚURI
ȘI RECLAME**

se primesc cu prețuri după in-
voială la Administrația revistei.

MIHAI VODA VITEAZUL

M. S. REGELE FERDINAND I

**Eroi au fost, sunt și vor fi,
Cât omenirea va trăi!**

Redacția și Administrația: GARA, CLUJ.

Către Abonații noștri

Mulți din cititorii cărora ne-am adresat de la primele numere, nu ne-au înapoiat la timp exemplarele refuzate spre a cunoaște că nu ne doresc abonamentul. Din această cauză suportam cheltueli zadarnice și îngreunam serviciul de poștă, astfel că am fost nevoiți să facem acest popas care ne-a limpezit situația.

De cei ce nu ne-au vrut și nu ne-au înțeles, ne-am despărțit și am rămas cu D-v., iubiți cititori, încheind contractul de onoare.

Primirea binevoitoare, creditul moral și ajutorul material au fost singurele lucruri ce vă puteam cere și de cari până în prezent ne bucurăm în deajuns. Pentru toate acestea noi nu găsim cuvinte spre a exprima mulțumirea și recunoștința ce vi se cuvine.

Din parte-ne, încă de când am pornit la drum, ne-am dat perfect de bine seama că revista nu poate fi de cât ca o inimă deschisă din care să gustați adâncimea cugetărilor așternute pe paginile ei și deci de a răsplăti cum se cuvine obolul rupt dintr'un câștig cu trudă. Vă suntem la dispoziție în orice împrejurare căci reprezentăm porul de comunicație între d-voastră toți; — nu urmărim scopuri materiale și meschine ci vrem o contribuție la mișcarea culturală printr'un gest eroic.

Cu toate lipsurile fatal legate de orice început, avem curajul să ne considerăm de o valoare incomparabilă pentru viitor căci din momentul achitărei abonamentului, sunteți considerați de colaboratori ai noștrii cu puteri și drepturi de a ne controla activitatea sub ori ce formă și ori când. Intregul beneficiu realizat din abonamente nu va fi întrebuințat de cât absolut numai pentru scopuri culturale; nu vrem să ni se achite abonamente drept biruri cerșite. Acei ce și fac astfel de raționamente sunt rugați să și țină banul acasă, iar nouă să ne cruțe neplăcerea considerațiunilor sterpe cât și a cheltuelilor inutile.

Departate de a fi taraba unei persoane sau asociații cointeresate, reprezentăm produsul și efortul răsboinică întreprinsă pentru binele comun în directiva dată de majoritatea cititorilor abonați. Cea mai mare parte dintre ei sunt funcționari ai statului cari ne trimit îndemnuri, strigăte de alarmă și proteste desnădăjduite contra incuriei administrative sub care trăim. Aceste semne de reculegere în vremuri când cuțitul a ajuns la os, după ce se vor strânge mai multe, vor fi tipărite în volum deosebit, le vom împărți la toată lumea pentru a fi analizate și supuse soluțiunilor echitabile. Vor forma izvorul de oglindire și inspirație, vor dovedi că funcționarul nu este incapacitate dezordonată după cum este acuzat, ci este stăpânit de noblețea patriotismului și a datoriei, iar prin munca ce desfășoară în mijlocul tuturor ca priciilor sociale, își arată abnegațiunea și răbdarea nemărginită, comparabilă cu jertfa pe front.

Cine altul a putea să le descrie starea deplorabilă mai frumos de cât însuși plânșul lor curat, de cât eroismul cu care fac legătura vieții între trecut și viitor ?

Noi vom pătrunde în toate colțurile sociale; vom desveli virtuțile de aur pe cari funcționarii le au în aceste vremuri grele și cari trebuiesc să rămână în văzul tuturor ca o comoară neprețuită. Vom întrema o cunoștință mai intimă între funcționari, între funcționari și restul lumii și vom dovedi că printre toate nevoile suntem în stare să ne ridicăm la nivelul moral și cultural unde trebuie să stea omul care cultivă dispărutul curent de dragoste și înfrățire.

Credem că chestiunile sunt destul de importante pentru a li se da atenție din partea celor ce au dragostea de a contribui cu ceva în lupta de prefaceri la care ne-am angajat pentru că lucrurile nu trebuiesc lăsate de azi pe mâine și nici nu trebuie să se întărească otrava din cuvintele : „Totmai eu să scot urâții din țară ?“ D-ta, iubite cititor, eu altul, cu sute și mii unit în gând asupra aceleiași cauze, vei forma puterea de nebiruit căreia trebuie să i cedeze chiar cele mai înverșunate forțe.

Cerem încrederea și sprijinul necesar ținând compt de obligațiunea ce ne-am luat ca să nu cruțăm nimic din cele ce ni se vor impune și avem convingerea că vom birui.

„EROII“

Eroii cari trăesc

(POVESTE DIN RASBOI)

Eroi sunt aceia cari lepadându-se de scopurile lor egoiste, cari pentru dânsii persoana și interesele lor proprii sunt numai secundare, contribuie cu forța lor fizică sau intelectuală la atingerea unui scop comun, la realizarea unui ideal. Pe dânsii este greu să-i înțelegem, ori să-i cunoaștem. Ei sunt convinși că prin contribuția lor la luptă, tind paș cu paș spre înfăptuirea sublimului sfânt, pentru care își jertfesc viața, iar prin vărsarea sângelui lor, sfîntesc credința în tăria idealului.

Noi cari poate n'am fost niciodată pătrunși de acest sentiment sfânt, care în mod imperativ cere lepadarea a tot ce este al nostru, chiar a proprii noastre vieți și pentru care noțiunea de egoism dispare, nu există ; este greu să-i înțelegem sau poate că de și am putea, ne facem a nu-i înțelege. Pentru mulți cuvântul de erou este un ce care se poate da cuiva numai după

moartea sa, dacă acesta în viață a dovedit prin faptele sale că este vrednic să se numească astfel.

Oare sunt eroi și între cei vii sau mai bine zis rămași vii ? Sunt !

Noi cari viețuim și trăim, nu voim să-i recunoaștem pe acei cari viețuiesc și trăesc între noi, că acești puțini, mulți câți sunt, sunt și ei eroi ; că au năzuit și ei să înfăptuiască idealul pentru care alți au murit, iar dânsii a fost cruțați de moarte, cu toate că aceasta a avut nenumărate prilejuri să-i secere. Nu voim să-i recunoaștem căci nu ne lasă egoismul nostru, invidia, deci îi ignorăm. Câți eroi nu sunt între soldații țărani cari azi trăesc și muncesc din greu ! Câți dintre ei n'au săvârșit fapte mărețe, eroice, expunându-se în fiecare clipă morții ! Dacă aceste fapte ar fi fost săvârșite de cei mari, aceștia ar fi fost ridicați în slave, dum-

nezeiți, iar dânsii măcar vre-un cuvânt sau o privire de recunoștință nu a primit poate. Câte bătălii au fost câștigate prin vitejia și curajul acestor simpli luptători conduși la asalturi numai de entuziasm, atunci când ori-ce teorie dispărând, hotărăște numai forța bratului și curajul!

Cu unul dintre acești eroi cari trăseseră m'am întâlnit într-o zi și uitându-mă la mâna lui ciuntită, mi-am adus aminte de când îl văzusem altă dată vesel, vioi, cu mâna sănătoasă, înainte de a se aprinde focul ucigător; iar acum îl revăd palid, slab și posomorât. Figura lui tristă se înveseli o clipă când mă cunoscui, iar la întrebarea mea, scoțând un oftat greu, mă opri și ncepui să-mi povestească:

Făceam parte din Reg-tul 51 Inf. Austriac, batalionul 4. Cred că țineți minte când ne-am întâlnit pe coasta unui deal ce se lăsa la dreapta dela Monte-Santo. D-voastră erati cu bateria la dreapta șoselei pe care noi înaintam. Când v'am auzt vorbind Românește, îmi părea că mi s'a încălzit inima, îmi părea că sunt mai vioi. Doar noi Români deși eram mulți pe front, eram imprăstiați cari încotro, așa că îmi venea să plâng de duioșie când auzeam ici-colea câte o vorbă românească, mai vârtos vre-un ofițer. Ați arătat încotro sunt Italienii, spunându-mi cu o voce stinsă că la noapte veți începe bombardarea pozițiilor inamice. Fața D-voastră tânără de copil, m'a impresionat într-atât că dacă nu m'ar fi reținut respectul de gradul ce-l aveai, v'ași fi sărutat plângând. La despărțire v'am spus că la prima ocazie o să mă predau, să trec dincolo, căci nu înțeleg să lupt alături de ei fără nici un scop. N'am să uit cuvintele D-voastră de încurajare care mi le-ați spus la despărțire, că noi cari mergeam pe acel drum aveam cale spre moartea sigură și groaznică. Știam că peste puțin sângele multor nevinovați se va vărsa, iar sufletu llor va pluti în cerul sfânt unde va cere dreptate și pedeapsa pentru deslănțuirii măcelului.

Se înserase de-a-binele, din orizontul depărtat se ridicau nori negri, grei, prevestitori de furtună.

Înimele ne erau încărcate de presimțiri

sinistre legate par'că de teribila și nemiloasa furtună, ce trebuia să pregătească tăioasa seceră a morții.

Deși ne prefăceam că suntem veseli sau curajoși, inimile noastre erau însă negre și mulți plângeam pe-ascuns.

La miezul nopții a început atacul. Artileria din spatele nostru, unde vă știam pe D-v. bombardarea cu o putere de credeam că se crapă pământul sub noi și ne inghite. Italienii răspundeau îndrăcit trăgând peste noi, cari ne aflam în mijlocul acestui infern, așteptând înfrigurați și cu nervii încordați. Un gând mă stăpânea, aveam planul să mă predau Italienilor, nu'mi era frică de moarte, ei dacă îmi era hărăzită, doream să mor luptând contra celor cari ne cotropesc și pe cari iam văzut, înainte de plecarea mea, ducând între baionete preoți și învățători Români ca să'i judece. Pentru acești călăi ai Poporului Român Ardelean, n'aveam poftă nici să mor și nici să lupt.

Cerul mi-a ascultat rugăciunea. — După trei atacuri respinse de Italieni, fiind ales cu patru-lare pentru asigurarea flancului drept a companiei care era pe poziție, m'am răzlit de camarazii mei, luând-o spre Italieni.

Întunerecul nopții m'a favorizat. Acum, acum, — eugetam în mine, — de înapoiere nici vorbă, eram sigur că ceilalți pricepuse rostul izolării mele și știam ce mă așteaptă.

Din cufundarea mea mă trezi o detunătură și un șuerat ascutit ce'mi trecu pe lângă ureche.

Era postul înaintat italian care mă observase și care fără nici un aviz, trăsese asupra mea.

Auzeam scârțâitura închizătorului armei pregătindu-se să tragă a doua oară, când începui să strig disperat pe Românește: nu trăge frate, sunt Român! Aceasta o mai repetai de câteva ori când din întunecare observai un grup ce se apropia de mine încet. Strigai că mă predau, să vină să mă ia. Cu mare teamă se apropiară și luându-mi arma, mă escortară la primul post de comandă din tranșee. Răsună flai ușurat! Așa dar deocamdată mi-am ajuns scopul, ce va fi să fie! Sunt prizonier și-atât!

De aci am fost trimis la diferite comandamente și apoi internat într'un lagăr de prizonieri. Aci am fost repartizat după naționalitate. Prizonierii unguri ne urau de moarte fiind intrigati de faptul că Italienii se purtau cu noi mai bine, dându-ne mai multă libertate. După două luni de viață monotonă și plictisitoare de prizonier, noi Români am fost scoși din lagăre ca să formăm legiunile de voluntari ardeleni.

Ghiceam că o să se arate și steaua noastră odată. Intre timp auzisem că Nemții au mâncat o bătaie strășnică dela Români. Eu am fost repartizat Batalionului de Alpini Români care a și fost trimis imediat pe front. Acum puteam să mor, aveam pentru ce! Știam că pentru ceea-ce lupt eu, luptă alte sute de mii, încolo, departe, către răsărit, și că mulți dintr'ânșii au murit pentru unire, și desrobirea fratilor lor. Am luptat 6 luni de zile încontinuu pe front în acest batalion. Luptam toți cu însufletire și îndârjire. Situația noastră era rea de tot, deoarece inamicul din față știa cine suntem și își concentra toată furia asupra noastră să ne omoare sau să ne prindă ca apoi să ne trateze ca pe trădători.

Intr'o seară am primit ordin de atac. Resimțiam că se pregătește ceva serios și, — lucru ciudat, — nici odată nu m'am gândit așa de mult la moarte ca acum. — Îmi părea că îmi văz pe Steluța cu băiețelul în brațe plângând desnădăjduită la plecarea mea.

Băiețelul se juca cu nasturii hainei, gângăvind drăgălaș. În câteva elipe mi-se perindă în minte toată viața de până acum... Simții pe tata care acum e mort, cum la plecare îmi strângea mereu mâna tremurând și se oprea să nu plângă pentru a nu descuraja pe biata mamă și soția.

Mă văzui băiețandru îndrăgostit de Steluța, îmi amintii cu drag de șezătorile petrecute seara la dansa alături de flăcăi și fete. Apoi cununia noastră și botezul copilășului. — deși toate acestea nu erau de mult, totuși mi-se părea foarte îndepărtate; visuri frumoase față de o crudă realitate în care mă găseam așteptându-mi moartea. Devenisem năuc cu totul de groaznicele bubuituri de tun, în luptele neîn-

trerupte de o jumătate de an. Nu-mi puteam închipui că mai există și altă lume unde oamenii își zâmbesc, își întind prieteneste mâna, vorbesc și se iubesc; — nu și pândesc viața unul altuia pentru a se omorâ.

Sângele vărsat mă lăsa nepăsător; cadavrele camarazilor eri vii, azi morți, erau pentru mine indiferente, ca orice bolovan aruncat. Eram cu toții căzuți într'o toropeală ciudată, eram un fel de morți vii.

Ne pregăteam pentru atac. Orizontul era însângerat de apusul soarelui, iar deasupra ascuțitelor vârfuri de munți, strălucea luceafărul de seară, scânteietor și rece. Luna își arătă discul urias de după coama dealurilor, înaintând încet și maiestros, printre noi fumuri în care să scâldea. Oare ai mei de acasă văd și ei acest luceafăr, această lună? — mă gândeam, — și gândul îmi sbura la dragii mei, iar privirile mi se îndreptau spre a se uni în lună, în luceafăr cu ale celor ce mi sunt dragi și de-acolo să se înalte către Atotputernicul, care știind și văzând totul, să ne mântuiască:

Măine... tot așa vei răsări lună și tot astfel vei străluci lucefere; însă câți dintre noi nu vă vom mai vedea!

Atacul începu cu un groaznic bombardament de artilerie care ne sguduia creeri în cap. Aveau ordin să stăm liniștiți. Duelul artilerilor inamice dură mai mult de 6 ore. La stânga noastră se auzeau puternic strigătele de „Avanti!” și „Eviva Savoya”. — semnalul de atac al unităților Italiene.

Intr'o nespūsă încordare de nervi, noi așteptam ordinul de atac cu baioneta. Eram ca o mașină căreia i se dă drumul pornind într'o goană nebună înainte... tot înainte... la moarte... la perire!... Pe lângă toate acestea, simțiam o plăcere știind că am să dau ochi și să stau față în față cu toranii mei de cri, însă cu arma în mână. În sfârșit primiram ordinul de înaintare! Compania compusă numai din Ardeleni doritori de răzbumare, înainta în fugă spre ciuda ordinelor date de bieții ofiteri Italiani, cari ne priveau plângând de admirație și dragoste. Nu vedeam în fața noastră decât cota unde era dușmanul.

Mitralierele trăgeau neconținut, acupând gloante cu miile în rândurile noastre. Eram la vreo 300 pași de tranșee, când odată Ungurii ies la iveală și se pornesc spre noi cu strigăte de URA.

Nic acum și niciodată nu mi voi aduce aminte bine ce s'a mai întâmplat, cum am scăpat numai cu 3 degete rupte și nu mam prăpădit acolo. Ne aruncam ca fiarele unii asupra altora, omorându-ne cu arma, rupându-ne cu dinți. Imi pare că văd un Ungur spătos care cu ochii holbați și injectați se îndrepta spre mine. Incercă să tragă, însă arma nu-i luă foc. Mă credeam pierdut. Fără să-i las mult timp de gândit, mă repezii la el, îi apucaii baioneta de la armă și dând'o în lături, i-am înfipt în piept aproape întreagă, baioneta de la arma mea. Un horcăit sălbatec și cu o privire groaznică, uitându-se o clipă la mine, se prăbuși. Nu mi-a părut rău de loc, deși sunt om milos din fire și nu aș fi în stare să tai un pui de găină.

În jurul meu moartea seceră din belșug, se auzeau vaete de durere, horcăituri și cutremurări de moarte, se vedeau mormane de cadavre! Credeam că sunt aici de-un veac și nu mi mai puteam da seama de nimic. Deodată auzii o detunătură grozavă, totul se învârti cu mine, o pânză neagră mi se întinse înaintea ochilor și căzui la pământ.

Nu știu cât voi fi stat așa. Când m'am trezit nu mi puteam da seama de ce s'a petrecut cu mine, pluteam într'un concert de plânsete și vaete care îți rupea inima de jale. Printre ele imi sosir ăla ureche vorbele grăbite ale unor soldați nemți și unguri ce păreau că se învârtesc în jurul meu. Mă cuprinse o bănuială teribilă și uitându-mă la soldații sanitari... vai!, bănuiala mi se adevări. Căzusem rănit în mâna dușmanilor. Abia acum simții o durere sfâșietoare la tot brațul stâng; încereai săl ridic, însă n'am putut căci amortise. Imi privii mâna, dar nu mai era mână, era o bucată de carne roșie, sângerândă. Printre sfâșieturile de carne se vedeau oasele albe de la degete: — eram deci cu adevărat rănit....

În sfârșit imi veni rândul și mie. Sanitarii

se aplecară asupra mea, imi prinseră mâna și începură să mă panseze cu niște zdrențe murdare. Le simțeam suflarea și simțeam în același timp cum imi îngheață sângele... mă vor recunoaște? După ce isprăviră cu pansamentul imi făcură semn să mă scol, întrebându-mă, tot prin semne, dacă pot să merg.

Încercai și cu multă greutate reușii să mă ridic; — capul imi vâjâa ca și o moară. Fui împărțit la o grupă în același loc cu mai mulți soldați răniți, Italiani și Austriaci. Mergeam încet de tot către etape, lăsând în urmă năbădăioasele bubuituri de tun. Drumul imi făcea bine căci cu cât înaintam mă simțeam mai în firea mea și nu trecu mult până imi revenii complet din buimăceală. Acum imi dedeam seama că merg pe drumul morții care este mai sigur de cât cel de pe front, căci de vor afla cine sunt, — și sigur o să afle — mă vor spânzura fără nici o vorbă. Eram atât de aproape de moarte că simțeam cum o port cu mine așteptând să'mi zică: „Destul! Oprește-te, de-acum ești al meu!”

În astfel de chinuță așteptare, mă năpădiră tot felul de gânduri și planuri. Oare ași putea s'o mai înșel, să'i scap din ghiară? Dar dacă mă voi face Italian și voi vorbi numai italianește? Nu mi era tocmai greu căci limba o cunoșteam bineșor. Imi căutai un nume și mă botezai „Grapini Musolino“, numele bucătarului italian de la batalionul nostru.

În drum aruncaii toate actele ce le aveam asupra mea și cari ar fi putut să mă dea de gol.

A doua zi, după sosirea noastră la un spital dintr'un sat italian, începură să ne examineze rănilile și să ne ia interogatoriul. Doctorul imi desfăcu pansamentul vechi uitându-se la rană.

Ajutorul îi aduse instrumentele cu care începu să'mi ciopârtească carnea sângerată de pe mână. Simțeam dureri teribile, însă nu îndrăzneam să mă vaet ca nu cum-va să scot vre-un cuvânt românesc care m'ar pierde. După ce mă legară cu pansamente curate la mână, un plutonier imi spuse pe nemțește să trec în camera de alături.

Mă uitai nedumerit, iar dânsul crezând că nu înțeleg ce'mi spusese, imi explică prin sem

ne ca să mă duc dincolo și îmi arată cu mâna ca și cum ar scrie, adică în cancelarie.

Am dat din cap în semn că am înțeles și pornii încet să par liniștit. — Inima bătea să se spargă și se făcuse cât un purice de teamă că voi fi descoperit.

Intrai! Sala era plină de prizonieri. În fund, la o masă sta un ofițer austriac și doi plutonieri cari scriau, uitându-se din timp în timp la prizonierul adus în fața lor de un căprar. Restul prizonierilor se aflau mai la o parte păziți de sentinele ca să nu se poată apropia și să audă ceea-ce se vorbea la masă. Cei întrebați erau scoși pe altă ușă. Ardeam de nerăbdarea ca să isprăvesc odată, oricare ar fi sfârșitul.

Eram îngrijorat că nu știam ce mă vor înțereba, când după o așteptare de două ore, îmi sosi rândul.

Mergeam spre masa de-asupra căreia îmi părea că atârână lațul spânzurătoarei. Ofițerul privea plictisit în actele de dinaintea lui, un plutonier se uita la mine pătrunzător. Dar dacă o fi bănuind ceva? Mă oprese la trei pași de masă.

— Cum te cheamă? mă întrebă pe italienește plutonierul care scria... scria fără să se uite la mine.

— Grapini Musolino! răspunsei cam răgușit.

— Ce grad ai?

— Soldat! De astă dată răspunsei mai limpede.

Celalt plutonier nu mă slăbea din privirile lui piezișe și sfredelitoare cari făceau să'mi furnice carnea de frică. Ofițerul scria ceva fără să'mi dea vre-o atenție.

— Ești dintr'un regiment cu ceilalți? și ai fost prins odată cu ei? continuă a mă întreba plutonierul.

La această întrebare nu mă așteptam și nefiind pregătit nu știam ce să răspund. Simțiam că mă pierd, mă zăpăcesc sub privirile crunte ale plutonierului care mă privea.

N'am răspuns nimic.

— N'auzi? se răsti la mine plutonierul într'o

italienească stricată, — răspunde la ce te-am întrebat.

— Da, da desigur! începui eu să bâlbâi încurcat pe italienește.

— Câți oameni era în compania ta și ce companie era?

Acum... acum fie ce-o fi! Mă gândii repede și răspunsei că sunt din compania doua, dar nu știu câți oameni eram.

— Cum îl cheamă pe comandantul Companiei?

— Nu știu! fu răspunsul meu și mă crezui pierdut.

Plutonierul se uită la mine, apoi șopti ceva ofițerului pe nemțește, la care ofițerul îi răspunde tare că sunt idiot ca cei mai mulți dintre Italiani.

— Auzi!... Ceva ne mai pomenit, să nu știe numele comandantului tău?

De batjocura ce'mi făcu plutonierul, răsără toți trei, apoi îmi făcură semn că pot să plec. Imi căzu o piatră de pe inimă, eram scăpat.

Ești într'o curte largă unde se aflau ceilalți prizonieri. Aici mă isbii de alte nevoi, neștiind bine italienește, nu le pricepeam vorba lor repede, astfel că m'ahotărâi să nu răspund decât la ceia ce voi pricepe. Ei văzându-mă ursuz mă luară drept țienit și mă lăsară în pace. Prin câte peripeții n'am trecut timp de trei luni, cât a durat viața de spital! Ți le voi spune altă dată. După ce m'am făcut mai bine am fost trimis la lucrări de șosele pe teritoriul etapei, unde m'a găsit dreptatea.

Știi că dreptatea învinge?

Intr'o bună zi pe când ne aflam la lucru, auzirăm că Italianii au învins, zdrobesc și îl alungă pe inamic. Intr'o retragere fără de cap, crezi că a mai avut vreme cine-va să se gândească la noi? Era frumoasă ziua de toamnă când am căzut în robia învingătorilor atât de mult doriți și... Doamne, cât am plâns de bucurie. Italia în care mă regăseam, era a mea; — fugii mai înăuntru spre unitățile ardelenne și după patru luni ne imbarcam spre casă.

Când am ajuns la Constanța am găsit o țară liberă, o Românie Mare și victorioasă în care nu se mai găsea nici urmă de-a cotropitorilor

de eri. Nu luptasem de geaba, se înfăptuise
ceiace visam și doream de când eram copil,
ca o dorință moștenită dela cei bătrâni. Azi
sunt invalid, dar fericit!

Zicând acestea, își luă rămas bun, iar eu
strângându-i mâna rămăsei pe loc privind în

urma acestui erou neînsemnat. Câți ca el nu
vedem noi zilnic necăjindu-se și muncind din
greu pentru câștigarea pâinei de toate zilele!

Să nu'i uităm! Să'i respectăm caei lor le da-
torăm cela ce avem azi!

GOSA

FURTUNA

(VERSURI)

Se frânge 'n roșu raza apusului de soare,
Vestind că 'n timpul nopței furtuna 'ngrozitoare
Bufnind din fundul mării, unde îi e mormântul,
Cu fulgere și trăznet va sgudui pământul.
O boare 'ncet adie ca și suspinul morței
Răpit de suferință; curând umbrele nopței
Mânate de furtună, ca să și ascundă ura,
In besnă păcuroasă invăluie iăptura.
Cu sulii lungi de foc, se 'mpung pe cer demonii,
Se răsboesc a moarte, se-amestecă cu norii
Și răscolind vădudul cu furie turbată,
Se 'ncumetă să schimbe a vieței tristă soartă.
Lic! Buuu! s'aude, — din înălțimi coboară
Lumina și mânia cu urlete de fiară,
In suluri și vârteje se 'naltă uraganul
Lătrând cum latră câinii, țipând ca și motanul;
Sub cruda lui putere trosnesc pomii 'n grădină,
Iar cei ce nu se 'ndoaie sunt smulși din rădăcină, —
Pustiul vrând să mute în locuri mai bogate,
Dărâmă și biserici și temple și palate. —

Prin crăpătura ușei, dintr'un bordei sărac,
Lumina tremurândă la capul unui Dac,
Unindu-și slaba'i rază cu vocea plângătoare
A mamei văduvite și-a tristelor fecioare,
Incearcă să și croiască un drum de libertate
Spre sferele divine din lumile uitate
Și saltă prin furtună sublimă, radioasă,
Purtând ușor povara de dragoste duiosă.

Un marș barbar funebru în noapte lung răsună,
Stafiile și smeii în cete se adună
Sburând pe cai sălbateci în goană nebunească
Să caute cadavre ori fete să răpească.
Atrași de jocul razei se năpustesc s'o prindă ;
Striviri, chiote, zarvă și gloata suferindă
Căzând din înălțime, cum curge din sac meiul,
Se 'ngrămădesc pe rază înconjurând bordeiul.
Batjocura durerei, flămândă de plăcere,
Cu rânjetul pe buze, pândește în tăcere
Ca totul să adoarmă și nimeni să nu'i vadă
Când vor pieri în besună târând bogata pradă, —
De frământarea nopței voesc ei să profite
Pân' vor striga cocoșii căs zorile ivite ;
Bătrâna nu se culcă, vehează 'nlăcrămată
Cu palida lumină și bocetul de fată. —
Prea jalnica durere mai jalnic se mărește,
Căci în puterea nopței lângă bordei trăneste
Și 'ncremenesc de spaimă când busna, vijelia
Trăneste ușa tîndei stingându-le făclia.
Spurcații se avântă, ei nu cunosc ce'i mila,
Târâsc iute cadavrul și fetele cu sila,
Ne vrând s'audă glasul ce'i roagă să rămăe
Ca să le-apirndă mama un bob sfânt de tămăe,
Tăcerea mormântală bătrânci îi arată
Că'i singură rămasă, iar bocetul de fată
'L-aude 'n vârf de munte pierind printre suspine
Ca zuzuitul tainic al roiului de-albine.
Prelung sună un bucium, doinește trist cavatul,
Strigoii se 'nspăimântă și-aștern în goană calul,
Dar rătăcind poteca prin noaptea furtunoasă
În loc s'ajungă 'n stepe, se reîntorc acasă.
Din nori aprinsul fulger arată în lumină
Cum fetele se luptă cu lifta cea haină,
Bătrâna ingenunche, se roagă și zâmbeste
Văzând cum chiar furtuna puterea le 'ntărește.
Urgia se întinde în noaptea blestemată
De sgâlțâe fereastra și în bordei de-odată
Pătrunde-un plâns de jale, cu lacrimi și suspine ...
E goga cunoscută, cătând copii s'aline.
O gogă ! 'i spune mama, de vrei să faci un bine

Anunță miezul nopții, s'alungi aste jivine
 Ce luptă în furtună cu fețele' mi iubite,
 Crescute pentru tine în tainițe 'nflorite.
 Un cutcurigu dulce cu fâlfâit de pene,
 Ca lacrima fierbinte căzută dintre gene
 Străbate uraganul în semn răsbunător
 Și-ajunge la fantome în toiul luptei lor. —
 Scrâșnind de răutate, vor prada ca să lase
 Și se gândesc la fugă, dar brațele vânjoase
 De fete 'ntărătate, lovesc cu strășnicie,
 Ca sângele în valuri să curgă peste glie.
 Lic ! Buu ! Buuuu ! Din înălțimi coboară,
 Lumina și mânia cu urlete de fiară,
 O clipă mai durează vederea 'nfricoșată,
 Căci norii cerne ploaia, turnând ca din găleată. —
 Un gemăt surd și freamăt de armii disperate,
 Un răpăit și 'nunda șuvoaelor curate
 Se 'neacă și furtuna și bestiile rănite,
 Înămolite 'n tina săpată de copite ;
 Se umflă râu 'n matcă, împrăștiind prin vaduri
 Nămolul unor hoituri ce'i bun pentru răsaduri
 Și huiduesc amarnic, rostogolind spre mare,
 Puterea răutăței la locul de 'nchisoare.

Prin crăpătura ușei, într'un bordei sărac,
 Auzi plângând în șoaptă, soția unui Dac,
 Ce fetele 'și desmeară în somnul turburat
 De oboseala luptei cu duhul necurat :
 „La sânul mamei voastre dormiți fetele mele,
 Să vă 'ntăriți virtutea cerută 'n vremuri grele,
 Căci nimenea nu știe când timpul va sosi,
 Acest bordei de lacrimi s'aveți a moșteni“. —
 Dar goga ? Vai ! sărmana ! urâtă ca și spaima
 Și udă pân' la piele, se bucură de faima
 Ce va avea în lume cu fetele iubite,
 Crescute pentru dânsa în tainițe 'nflorite,
 Căci în pământul moale vor semăna 'nfrățirea
 A cărei mândră floare lucind ca și iubirea,
 Să se înalțe 'n holde mai falnic de cât macul,
 S'arate că stăpânul a fost și este Ducul !

A P U S

(FRAGMENT)

De-asupra drept în sus, cerul e albastru, limpede, senin..., iar într'o parte, în zarea îndepărtată, prin pâzna unor nourași albi, o lumină roșiatică culorează bolta scundă, cu un fond măreț pe care se profilează raze de foc...

Din depărtare se aud cântece și râsurile sglobii amestecate cu mugetul vitelor ce se întorc dela pășune în sat, pe drumul colbăit din care se ridică în pulbere de aur, praful.

Scârțâit de care și chiote vesele, câte-un lătrat domol de câine, se aude'n margine de sat. Apoi..., după puțin, o liniște se face și a amurgului umbră prelungită încet se lasă pe pământ, în timp ce pe horizontul îndepărtat tot mai mult se șterge o pată de sânge în dosul nourașilor albi ce se adun grămadă în dungi bizare...

O privighetoare rătăcită s'a oprit într'un Cais înflorit și 'n triluri măestre, își spune iubirea, celor din urmă raze ale soarelui în asfințit!

Fereastra e deschisă; în odaie pătrunde un parfum suav și îmbătător de vis, de poezie... — E parfumul florilor care exală din miile de petale ce s'au deschis să asculte nostalgicul cân-

tec de privighetoare, în grădinița de sub fereastră...

Când am venit pe lume, Bunicul meu a răsdit Caisul; — „eu n'oi mai fi, el va rămâne popas ascuns privighetorilor măestre“.

Muri-vor flori biciuite de vântul vremii...; flori, alintate de mâna albă a iubitei mele, cari prin parfumul lor, inocente picură balsam otrăvitor peste a sufletului rană...

Vor muri ele, după cum nici aceea ce le-a îngrijit nu mai este... însă, Floarea vieții mele, acea făptură de o blândete și bunătate desăvârșită, a cel chip frumos de Inger, va rămâne ca o icoană vie în inima-mi îndoliată, o nepieritoare imagină a sufletului cernit...

Și cum stau singur la fereastră, gânduri-gânduri pe-aripa lor mă fură, pe când spre asfințit, în locul soarelui ce-a apus, — se grămădesc mai mult nourii; iar umbra serei, ca un voal diafan, se lasă peste sat, peste caisul înflorit și parfumat flori..., peste sufletul meu..

George Stănescu

Omul

Născut par'că să ne guste suferința și să ne înalțe spre binele Tărei, de cum a pășit pe treapta carierei sale, ne-a îmbrățișat.

O muncă de care multă lume fuge și care îndreptățește pe colegii săi de a se considera plutind în cercurile supreme ale societății, nu l'a împiedicat să și întoarcă privirea îndărăt. luând de-a-capo cu dădăcitul celor lăsați în întunec. Amestecându-și sufletul

cu ale noastre, ne-a văzut amărăciunea, ne-a cunoscut sentimentele până în cele mai ascunse cute și conducându-ne în clipele de grea cumpănă prin cari a trecut Neamul, a făcut din noi cel mai oțelit scut de apărare, făurindu-ne iaima de invidiat.

De câte ori politica nu'și leagă ochii și lovește câte un muriitor căruia îi strică cheful de lucru tocmai când îi e mai drag! N'o interesează cine este, îi trebuie un alt om care... îi trebuie.

Lovit de brutalitatea acestei nesocotitoare

puteri, ne-a părăsit luând ca suvenir, dragostea de noi. În liniștea cugetărilor sale, departe de a ne uita, a chibzuit adânc cum ar putea să ne fie mai de folos; — de dragul nostru a plâns... plânge singur, neștiut de nimeni.

Cât este de fercit muritorul care poate să iubească în taină, fără să'l cunoască nimeni că iubește!

A fost, și va fi fericit pentru că s'a petrificat în sufletul și dragostea noastră ca o mângăere pe care nu ne-o va smulge nimeni, iar în posteritate — dacă nu ne vom cunoaște mai bine — amintirea lui prea scumpă o va ști urmașii. Vor plânge ei despre nenorocul care a făcut să nu gustăm din bunătatea păscută de acest om pentru noi pas cu pas.

Din singurătatea lui plină de jalnică trudă, a fost chemat să ne conducă. Iși va mai aduce aminte de cele ce a spus?

„Unei iubiri nu'i pot răspunde de cât cu patima altei iubiri mai mari. Imi cunosc colaboratorii care merită o soartă mai bună; dați-mi ce le trebuie și îi voi oferi din nou! Ce'mi pasă mie de mine? Oare se găsește cineva în lume să'mi înfrunte dorința de a nu iubi nenorocirea?“

Nu stăpânul unei cete de sclavi, ci sclavul unei cete ideale a vrut să fie și... vrea. Vraja gândurilor sale ne-a făurit un vis. Ar vrea să se mai întoarcă la noi? Așa săraci cum suntem, îl vom purta pe brațe.....

În congresul dela Temișoara i s'au amestecat cuvintele în lacrimi când a vorbit de noi. Cuvântarea i-a fost o vehce rană a iubirei în fața căreia, cum ar fi putut să nu plângă? Câtă dragoste de nobil! Ce dorinți sublime! Ne vrea *a-u-to-nomi*.

N'a observat că se demască; vorbind a cântat cântecul nemărginitului său dor și ca un val pribeag pe mare, ca o adiere tainică printre frunziș, ca un cântec de privighetoare 'n zori, ca un suflu de viață peste feții împietriți de zâna răutăței, vrea să ne mântuiască nu numai pe noi, *ci întreaga Tară*.

Dela Siret (azi General Eremia Grigorescu) i-am dorit să ajungă Ministru al României-Mari; — dar cine e de vină că nu este altfel de cum este?

Numai nouă ne trebuie așa și de-ași muri străpuns de ura privirilor lui, nu mă pot opri să spun că se numește... Alexandru Petrețeanu, iar eu...

Un ceterist

SEMNALUL FALS

(NUVELA DIN VIAȚA SLUJBAȘILOR DE CALE FERATĂ)

— Tată, mai avem cinci minute până la plecarea trenului. Grăbește-te să nu-ți pierzi locul.

Astfel se adresa un tânăr în vârstă de douăzeci de ani mititelului și vioiului domn înfășurat în blana-i de călătorie de lângă el. Totuși, până să se hotărască a da ascultare prevenitorului fiu, domnul mai urmă să mângăe sărutând cu drag cele două fetițe buclate și grăsuțe cari se agățară de blana domnului.

— Ei, ingerașilor, nu vă faceți inimă rea, peste cinci sau șase zile tatăl vostru are să fie

iar lângă voi. Am să v'aduc ceva frumos. Tie, Elfrido o umbreluță de mătase albastră, iar tie, Lizico, o păpușe. Numa' băgați de seamă, nu faceți nebunii: vreau să vă găsească sănătoase, ați auzit? Și să nu mă uitați cât oiu lipsi.

Cei împrejurul domnului ce nu-și putea stăpâni simțământul patern zimbiră în fața priveliștii — de, tăticele număra cincizeci de ani, iar părul dela tâmpile încăruntise deabinelea! Dacă lipsa lui de lângă ai săi ar fi fost să dureze cine stie cât, fără îndoială că despărți-

rea n'ar fi fost mai patetică de cum se prezintă acum când peste câteva zile avea să revie. Abia le semnalul șefului de tren și împins puternic de tânărul îngrijat, domnul se urcă în vagon dela ușa căruia continuă să fluture salutări duioase până ce peronul dispăru din fața privirii.

Înainte însă de pornirea trenului, domnul înfășurat în blană se rgăbi să se adreseze fiului său :

— Frederic, ia seama ca'n prăvălie să meargă totu' cașicum aș fi acolo, deși, n'am ce zice, am toată încrederea în tine. Drept răsplată pentru stăruința ta, am să-ți aduc și ție nou-tăți imbucurătoare, fiindcă de data asta sunt pe deplin îndreptățit să cred în izbândirea dă-raverilor. Cu noul meu chip de tipăritură în culori avem prilej să nădăjduim afaceri minunate pe dată ce vom avea la mână capitalul trebuitor întreprinderii. Ei, unchi-tău ar nimeri-o greșit dacă s'ar gândi numai ca să-mi ceară dobândă cât mai mare la banii ce e să-mi împrumute. Oricum, în privința asta nu sunt de părerea mamei tale; eu nu mă tem de așaerezuta lui nepăsare. Uit-te, mi-se pare că ceva îmi șoptește că încercarea mea o să iasă cu bine, că ne stă deschisă o potecă frumoasă, că toate amărăciunile și împotrivirile lipsurilor de tot felul ce le-am întâmpinat vor apune pentru totdeauna. Și atunci, dragul meu, te-ți folosi și tu; ba, voui sprijini și bănește pornirea ta neînfrănată pentru artă. Și voui fi îndoit de fericit știind c'ai devenit un pictor vestit.

Și zicându-i „rămas bun“, trenul se puse în mișcare. Tânărul și fetițele pe cari le luase în brațe nu părăsiră peronul gării până ce nu dispăru în întunericul nopții — o noapte de iarnă — ultima lumină a trenului ce aluneca vertiginos pe linia care brăzda pământul acoperit de zăpadă.

Și pe când tânărul străbătea meditativ dimpreună cu surioarele lui străzile ce duceau acasă la el, tot mai departe aluneca trenul ce ducea pe gânditorul părinte către ținta călătoriei sale.

Slaba lumină din vagon își reflecta razele-i

adumbrate pe chipul de curând încăruntitului întreprinzător, chip pe care puteai citi din urmele întipărite suferințele și greutateile prin cari îi fu sortit să străbată omul. Totuș figura lui exprima o bucurie lăuntrică izvorâtă din nădejdea optimistei lui preocupări, — viitorul ce și-l închipuia în culori strălucitoare îi zimbla prea ademenitor.

Și stăpănit de gândurile închipuirii, omul legănat de mersul vagonului ațipi... câte visuri încântătoare nu s'or fi perindat pe dinaintea lui!

— — — — —
Strâns în mantaua-i groasă și cu capul aplecat, înainta greoiu și luptându-se cu strășnicia unui vânt de iarnă un bărbat înalt. Plecat din căruța lui, se îndrepta acum spre gara ce se găsi la o distanță destul de mare. Pe cât era de robust, totuș vântul pătrunzător și vijelios îi împiedica răsuflarea. În sfârșit, după străduințe și popasuri, drumetul ajunsese la gară. Aci îi ieși într-o întâmpinare un împieगत de mișcare:

— Ce zici, Verner, pot să te felicit?

Întrebatul, înainte de-a răspunde, elătina melancolic din cap și cu o privire de apăsătoare îngrijorare începu: „Trebuie să chem pe doctorul Franzins; m'a prevenit să m'aștept la orice. Și când te gândești că slujba nu te iartă.

Dumnezeu știe dacă la întoarcerea mea acasă n'am să-mi găsească nevasta moartă! E drept, că nici când nu m'am plâns împotriva slujbei; azi însă crede-mă, aș prefera mai degrabă să fiu pietrar, asta cel puțin e stăpân pe vremea lui și nimeni nu este care să-l dojenească neomenos că veghiază la căpătâiul muribundeii lui tovarășe de viață.

— Ei, lasă și tu gândurile rele d'oparte, doar n'o fi așa cum zici — obiectă consolator colegul.

— S'apoi e vorba numai de două ore. După ce vor fi trecut Expresul de Colonia și trenul de per-oane Berlin, ești liber. Noapte bună, Verner, și s'auzim de bine!

Intristatul sot intră în biuroul lui zicându-și: „Numai două ore! Ca și cum două ore n'ar ajunge cuiva să moară!“

Şeful de stație era pe ghimpi; i-se părea că înlocuitorul n'are de gând să-l schimbe. Avea să serbeze la „Leul de aur“ ziua de naștere a unui nelipsit tovarăș de petrecere. Şeful era o fire severă și scump la vorbă față de subalternii lui. De aceea nu rosti niciun cuvânt la aparițiunea celui așteptat, cu toate că din mina acestuia se vedea lesne cât de bine venită ar fi fost o primire umană.

Când s'o pornească pe uşe, domnul şef observă închis: „Trenul de persoane No. 31 anunță zece minute întârziere. Nici nu-i de mirare la vremea asta păcătoasă. Deschideți ochii în patru să nu faci vre-o încurcătură cu expresul, că, sunt sigur, pe vijelia asta ticăloasă, are să întârzieze și asta. Ține minte și noapte bună!

Verner se hotărâse a solicita șefului permisiunea de-a i se prelua slujba cât mai de vreme, nevasta-i fiind în primejdie de moarte. Inșă aerul grăbit și posomorât îi înăbuși graiul, putând doar saluta respectuos.

Par'că cu ghiare de fiară i-se infipseră în sufletul său de durere grija și întristarea, Singur și ca părăsit se așază cuprins de gânduri inutile pe scaunul din biroul unde totul avea o înfățișare sombră, respingătoare.

Afară vântul vâjâia foarte îngrozitor, de tremurau până și lucrurile din birou. Totuși în urechi îi răsuna mereu gemătul stîiș și bolnav al ființei ce avea s'o piardă; iar la lumina lămpii i-se părea că zărește chipul desfigurat de dureri și galben al nevastei lui, că ochii rămași deschiși îl fixează dojenitori și întrebători, că auzia bine reproșul d'a-și fi lăsat tovarășa vieții lui în agonia stingheră, fără să se fi făcut vinovată de ceva.

Deodată sări ca ars de pe scaun și începu să măsoare 'n lung și 'n lat încăperea. Apoi, smulgând șapca de pe cuier ieși pe peron. Vântul sufla furios; iar fulgii groși de zăpadă se isbian de fața lui. Inșă puțină liniștire sufletească de care era dornic n'o găsi nici aci. A-ceeaș vedenie, acelaș gemăt, acelaș reproș și aceeaș încătușată îndatorire de slujbaş.

Slujba! Ce grozav înțeles se desprinde din cuvântul acesta și cât de străpungător este eco-

ul său în sufletul omului copleșit de durere și îngrijorare!

Posomorât, amărât, slujbaşul reintră în birou. La aparatul telegrafic de pe masă clopotelul de semnalizare răspândi în aer metalicului sunet. Mecanicește ceti întârzierea cu zece minute a trenului 31, și tot mecanicește transmite stațiuimii următoare înștiințarea; apoi reîncepu agitatul-i mers.

Teribil, greoi mai se strecurau minutele! Dacă n'ar fi auzit tic-tacul monoton al ceasornicului, i s'ar fi părut că timpul stă pe loc. Pe neașteptate se pomeni cu o modest înbrăcată femeie, roșe la obraz de sta sângele să-tâșnească prin pori.

— Uf, Doamne, ce vreme, ce vreme! Credeam că nu mai ajung până la d-ta. Zău, dacă nu m'aș fi gândit la d-ta, domnule Verner, m'aș fi lipsit încă dela jumătatea drumului.

Apoi ștergându-și fața cu șorțul, femeia se așază pe scaun. Verner cu mâinile încheștate și cu spaimă în privire își fixă ochii asupra neașteptatului-i musafir. Pe urmă, ca împins cu groază de o curiozitate pornită, se repezi apucând nervos umerii femeii:

— Ce s'a întâmplat, buna mea madam' Scarlat? Ce te-aduce tocmăi acum la mine? Nu cumva nevastă-mea o fi... o fi...

— Vai de mine, domnule Verner, nu fi așa sălbatec! Să nădăjduim binele. Vezi d-ta, sorii mele îi fu dat să sufere de-aceeaș boală și, slava Domnului, acum e sdravănă și sănătoasă. Nu trebuie să-ți pierzi așa repede cumpătu. S'apoi nu-i pricină că, de, și domnu doctor spuse că bolnava merge spre bine, numai că, ori și cum, n'ar strica, mai spuse dânsu, dac'ar fi lângă dânsa și bărbatu... asta, înțelegi ca prevedere.

Desnădăjduit, deprimat, nenorocitul căzu pe scaun: „Nu pot! nu pot! Dumnezeu, ce mă fac eu?!... Slujba nu mă lasă!“

— Ce naiba, nu găsești în toată lumea de p'aci pe cineva de inimă care să-ți ție locu? Firește, cum zisei adineaori, trebuie să te-astepti mai de grabă la rău, fiindcă se poate ca un ceas să pue între viață și moarte pe-un om bolnav, cu boala tot'dauna-i așa.

Robustul bărbat își infundă fruntea-i umeză de-o sudoare rece în brațele încrucisate pe birou și trupu-i bine legat se sguđui de durerea lăuntrică.

— Nu pot pleca ! nu pot ! — repeta el cu glas pierdut. — Șefu e 'n oraș și n'am pe nimeni, pe nimeni ! Și dacă ar muri toți ai mei, trebuie să îmi fac slujba.

— O, Maică Prea Curată, ce fel de slujbă mai este și asta ?! Orișicum, d-ta ști mai bine ce poți și ce nu poți. Nici eu nu pot sta mai mult ; acasă la d-ta sunt mai de folos ca în locu ăsta.

Și suspinând adânc, miloasa femeie dădu să plece. Totuș, Verner apucându-i cu căldură mâinile îi zise : „Dumnezeu să te răsplătească pentru bunătatea sufletului, d-tale. Și dacă... dacă o fi nenorocirea să-i fie mai rău nevestii în lipsa mea, te rog spune-i sărmanei că mi-a fost cu neputință să viu, că sunt legat ca în lanțuri de slujbă și că nu era nimeni, nimeni care să-mi ție locu. Și mai spune-i te rog că o iubesc mult... o iubesc foarte mult... că...” și cuprins d'un plâns desnădăjduit nu mai fu în stare să urmeze. Femeea mișcată și gata să i-se înee ochii în lacrimi, se desprinse îndreptându-se să iasă.

— Icearcă, d-le Verner, să poți sosi cât mai curând acasă. Ține-ți firea și să nădăjduim că însu-ți d-ta ai să-i spui totul ; dacă cumva Dumnezeu Sfântul o hotără altfel, te încredințez că sărmanica nare să închidă ochii cu gând rău împotriva d-tale...

Ca și cum o putere doborâtoare -ar fi trântit cu toată energia trupul pe scaun, în clipa când femeea se prelinse grabnic pe după peretele dela intrare, fu cuprins de un plâns par'că nesecat și vesnic fără mângăere. Desigur, încercarea, lovitura, întrecea rezistența de suportare omenească.

Deodată tresăr la sunetul metalic al clopoțelului. Cu privirea buimacă, ștergându-și fruntea asudată, și par'că reculegându-se, slujbașul sări în sus.

— A, da, expresul — își zise el, ca luminat. — Mai am cinci minute de asteptare... mulțumescu-ți, Doamne !

Și i se păru în momentul acesta că mai are

ceva de îndeplinit ; totuș zădarnic își frământă creierul chinuit. Ca un fulger îi trecu prin minte gândul la trenul 31 care avea să sosească în direcțiune opusă expresului ; însă își amintea că trenul plecase de mult din stație. Ieși pe peron spre a semnaliza libera cale. Un funcționar de stație se apropie de el întrebându-l ceva ; dar vorbele se risipiră neuzite în sgomotul înversunatei vijelii. Verner dădu inconștient afirmativ di neap, precum în acelaș fel ar fi dat din cap negativ.

Lumina de semnalizare abia că se zăria cât un punct în bezna nopții vijelioasă și pierdută în negura zăpezii ce cădea abundant. Expresul avea numai să treacă în sboru-i vertiginos prin stație. Slujbașul, în lunga-i îndeletnicire, se obișnuise cu trecerea trenului care se perdea în întunericul nopții ca o fantomă enormă. Mai mult mecanicește se încredința dacă semnalizarea nu-i gresită, mai ales că expresul avea să intre pe o linie lăturalnică. Prin urmare, nu întârziase cu nimic ; și totuș asupra sufletului său copleșit apăsa acum ca o povară zdrobitoare, o îngrijorare neînțeleasă, nelămurită, și se străduia să-și reculegă mintea ca să-și dea seamă dacă totul e în bună ordine.

Iată însă că la urechea lui obișnuită răsună din depărtare, tăind sgomotul vijeliei, apropierea accelerată a unui tren ; și ochii i se izbiră de luminile tremurinde ale colosului purtător de vagoane.

Când... ce întâmplare îngrozitoare ? Prin văzduhul infuriat străbătu tipătul înfricoșător pornit deodată din mai multe piepturi, urmat de un fluierat strident de alarmă ; în aceeaș clipă slujbașul avu senzația că sângele din vine îi îngheață de spaimă, apoi prin văzduh acelaș tipăt, aceeaș tăioasă alarmă de ajutor. Și ca o lovitură uriașe căzută pe creștetul capului său simți ameteala ce-l cuprinse, când își fixă privirea către locul de unde pornia tipătul și unde i se păru că se arată tot mai oribilă o înfățișare monstruoasă.

Acum fluieratul strident venia din două părți opuse în aceeaș direcțiune și în mintea înspăimântatului slujbaș străfulgeră deodată gândul ce la început îi răsări nelămurit, întu-

necat ca și bezna nopții fatale: „Da, e ternu și care-i în întârziere. Vai de mine, vai de mine, amândouă trenurile se apropie pe aceeași linie! Și nici o putere pământescă nu mai poate înlătura acum grozava catastrofă!”

Și în același timp trupu-i fu cuprins de o cumplită sguduire de spaimă, din gâtleele lui par'că încețat de ghiare nevăzute izbucni un strigăt ca venit din adâncimi, și cu pumnii strânși peste urechi, nenorocitul se precipită fugând în bezna nopții, pierzându-se prin umbra ce domnia în depărtare.

Bătrânul mecanic al expresului își dădu nu-mai decât seamă de nenorocirea către care își purta colosul nenumăratele vieți. Primejdia era un fapt neînlăturabil și pentru el, totuși mecanicul nu se mișcă delă postul lui. Cu un curaj mai presus detemeritatea războinicului înflăcărat, mecanicul, păstrându-și spiritul de prezentă, conștient de misiunea lui acum și mai adânc abnegativă, conștient și de unica și hotărâtoarea clipă ce i-a mai rămas priceperii lui, în loc să strângă frâna, mecanicul dădu mașinii viteza culminantă pentru ca astfel trenul să apuce, înainte de-a intra în stație trenul de persoane, pe linia alăturată. Desigur îndrăsneța încercare cu prețul vieții era singura speranță, totuși o speranță slabă, o speranță abia perceptibilă.

Și ceea ce păru cu neputință îngrozitorilor spectatori de pe peron, fu astfel în bună parte o încercare salvatoare. Ca un proiectil enorm, expresul o porni pe linia alăturată, pe când locomotiva trenului de persoane își patina înaintarea; primul, al doilea, al treilea și al patrulea vagon trecură nevătămate pe lângă expresul eburător — numai al cincilea lipsea. O formidabilă trosnitură o sfărâmare asurzitoare, pufuitul puternic al mașinii puse sub frână și peste toate țipete înfricoșate izbucnind din piepturile victimelor...

În încăperile gării, mâni umane aduceau pe răniții îngrozitoarei catastrofe scoși dintre sfărâmături, — puțin la număr fiindcă cei mai mulți din pasageri își găsiseră moartea în

vagonul peste care se izbi locomotiva expresului. Printre cadavrele zdrobite de ciocnire, unul părea că doarme somnul liniștit și înviorător, — era un omuleț cam în vârstă de cincizeci de ani, încărunit, cu fața brăzdată de urmele suferinței, având însă pe buze un zâmbet pe care moartea nu l-a putut distrăma.

Un pas greoiu, încet, ca pasul unui bolnav, călca treptele unei scări de lemn, apoi pe ușa unei odăi intră un domn înalt întru întâmpinarea căruia îi apărură glasul unei femei binevoitoare: „D-ta ești, d-le Verner? Ce frumos din partea d-tale că veniși! Calcă, te rog, mai ușurel, dacă vrei să nu-ți deștepti suferința. Bucură-te că nădejdea ni se împlineste. Adineori plecă d'aci doctorul multămit de îndreptare. Tii, da uitucă mai sunt, frate dragă! Ai căpătat o fetiță... să-ți trăească, d-le Verner! Ce draguț, ai o pereche acum!”

Lumina orbi în primul moment privirea înspăimântată a nenorocitului tată.

— Nu-mi mai ura mie nimic, madam Scarlat — observă el pe un ton ce uimi peste măsură pe buna femeie. Totuși aș dori să-mi văd copilul.

Ajuns în odaia lăuzei, Verner se aplecă pe nesimțite peste patul unde dormia de curând născuta făptură. Doui ochi strălucind de bucurie îl învăluiră duios — era privirea suferinței lăuze — și o șoaptă ca o inspirație divină îi umplu sufletul de-o senzație molcomitoare fugitivă: „Sunt nespuse de fericită!”

Dar în aceeași clipă aproape, Verner, purtat de-o putere neînvinsă, se înalță disăpirnd ca o fantomă din odaie. Apoi, după ce-și revăzu băețelul din camera alăturată, după ce-l mângăie stăpânindu-și cu greutate un plâns nebun, obrăjiorii și mânuțele ce se pierdeau în buclele aurii ce-i împodobiau fruntea, se așeză pe un scaun murmurind: „Sărmanul meu băețas! Sărmanul meu băețas!”

Galben ca un cadavru, deprimat, cu sufletul zdrobit, nemșcat, se așeză pe un scaun de lângă pățisorul copilului asupra căruia își aținti privirea; iar gândurile lui cutrierău necunoscutul.

Lumina ce mai pălpăia, peste puțin se stinse azvărli în cameră întunecul nopții, întunecul desnădejdei.

Și până în spre ziuă, slujbașul, ca inlemnit, petrecu nedormit toată noaptea, până ce fu ridicat de poliție.

II.

Contuarul patronului tipografiei vestite Hartmann era modest dar prezentabil. Pe pereți singurul tablou — un portret în conté — înfățișa figura unui bărbat în vârstă cam de cincizeci de ani, cărunt, și totuși cu privirea ca de copil blând, bun și vioiu. La un colț al ramei erau tipărite următoarele: „Frederic Hartmann, de Crăciun — 1897”, (adică cu nouăsprezece ani înapoia datei descrierii de față).

În dreptul biroului, un bărbat împunător, zoria lucrul ce stă morman pe birou. Nimeni n'ar fi recunoscut în înfățișarea acestui bărbat pe mlădiosul și veselul și cu zâmbet optimist pe mititeluțul domn cărunt înfășurat în blana-i de călătorie. Pe ici pe colo răsărise câte un fir argintiu în barba respectabilă și blondă a severului și mult încercatului bărbat.

Era o zi molcomă și senină de Iunie. Pe ferestrele deschise intra aerul proaspăt și înviorător de afară, aer pe care sârguitoul patron îl sorbia cu nesat.

Pe când zoria lucrul, anzi deodată câteva pri-pite bătăi în ușe; apoi apărură un cap alb ca zăpada, cap de credincios stăpânului.

— Domnule, dacă-ți îngăduie, vino te rog degrabă în atelier; s'a întâmplat un accident și nu-i dăm de rost.

— Un accident? Desigur, nu-i vorbă și de viață omenească?

— Nu, domnule, din fericire. Uneia din lucrătoarele noastre i-a alunecat mâna printre roțile mașinei. E leșinată și nimeni nu se pri-cepe să-i oprească sângele ce curge din rană.

Gonind din răspuțeri, patronul ajunsese la locul nenorocirii. O fată în vârstă de optsprezece sau nouăsprezece ani zăcea, fără cunoștință pe podea. Chipul nenorocitei, un chip ce se distingea prin trăsături fine și deosebite tipului unei lucrătoare, atrase nu mai puțin aten-

țiunea îngrijatului patron. Dar, numai decăt, revenindu-și, patronul ordonă găsirea unui medic, fie și patru, numai să fie aduși cât mai gabnic. „Să mi se aducă și cutia cu doctorii de pe canapeana din contoar, repede!” adăugă el.

Pe când Hartmann aplica victimei necesarele de prima ordine medicală casnică, fata, mulțămită îngrijirilor date, își recăpăta puțin câte puțin cunoștința. Doi ochi cât circaș, negri, se ațintiră asupra binefăcătorului, însă mai degrabă cu o expresie întunecată, totuși numai puțin rusinată; și, ea printr'un resort, lucrătoare sări în picioare:

— Vreau să mă duc acasă — zise ea în acelaș timp cu un glas posomorât. — Mai bine n'ati fi trimis acasă.

— Asta nu, fiindcă starea d-tale nu o îngăduie — răspunse pe un ton blajin și oarecum patern. — Acum are să sosească și doctorul și de aceea te rog liniștește-te; altmintreli rana dela mână s'ar putea agrava.

— Eu sunt fată săracă, n'am bani să plătesc pe doctorul chemat de d-v. Pentru noi lucrătorii, nu-i decăt ori doctorul asistentei ori spitalul.

— Nu te îngrija d-ta de plată; totul se face pe cheltuiala mea; și în cazul acesta trebuie să știi că însăși legea îmi impune îndatorirea ce mi-am luat-o.

— Dacă însă rana va fi de-așa fel că voi rămâne infirmă, cum mai pot să-mi câștig existența și pentru mine și pentru mama? — întrebă ea, dând indiferență din umeri la zisele patronului.

— Încă odată îți spun: nu te îngrija; n'aveți să duceți lipsă, deși pe cât presupun rana nu-i așa de primejdioasă... Mai simți dureri?

Dând ușor din cap în semn de negațiune, fata ca să dovedească răspunsul își agită brațul bandajat; totuși pe buze-i flutură senzația durerii iar fata-i îngălbeni din nou. — Ar fi cuminte să te culci puțin; durerile și emoragia cer aceasta.

— Nu, vă mulțumesc; vreau să mă duc acasă lângă mamă-mea — replică ea energic și cu încăpățănare.

Și pe când încerca să se depărteze, marea slăbiciune, durerile, emoțiile, pricinuiră o nouă ameteală fetei care fu numai decât prinsă de viguroasele brate ale patronului...

După ce tânăra lucrătoare fu examinată de doctor, Hartmann ordonă să fie transportată acasă, apoi, reintors în birou chemă pe bătrânul său credincios de la care află că se numește

Marta Verner și că-i de curând angajată.

Impresia ce i-o lăsă în suflet tânăra pentru care simți o mai apropiată și particulară compasiune îi răpi gustul de-a-si urma lucrul și par'că priveleştea calmă, senină, căldută ce se desfășura afară, nu-l mai atrăgea.

(Va urma).

PORTARUL

de N. I. DUMITRESCU

Între grozăviile impuse vieții de refugiu, Irina trebui să îndure și marea durere pricinuită prin moartea neașteptată a soțului, tocmai în momentul când urca glorios pe cea mai înaltă treaptă a carierei sale.

Nu avea mai mult de 45 de ani, rămăsese cu doi copii — dintre cari cel mai mare își pierduse de urmă, iar celalt începător al cursurilor secundare — pensie bună, ceva avere, poziție socială destul de onorabilă, dar cu o fire prea svăpăiată. Își păstra încă destul de bine urmele frumuseții pe cari doliul i le mărea.

Din partea rudelor neprimind aproape nici un sprijin și suferința neîncăpându-i între cei patru pereți, fu nevoită să facă vizite cunoștințelor. Aci, la câte o sindrofie, un pahar de ceai, o partidă de cărți sau farmecul unei melodii, o făceau să se simtă ceva mai bine dispusă.

Tonel Pepteanu, poreclit Arcuș, un învățat al părții sedentare, avea mare reputație cu talentele sale artistice: voce și vioara. În viața sa de treizeci și ceva de ani, nu făcuse de cât victime amoroase. E drept că experiența, calitățile fizice și intelectuale (avea opt clase de liceu) rezumau în el un om dorit, totuși îi plăcuse să rămână holtei. Nu întârzie să și facă apariția prin saloane și Irinei, întâlnirea acestui om, îi suie gândurile.

De multe ori, în timpul când degetele Irinei alunecau peste clapele pianului, iar Arcuș o acompania la vre-o melodie duioasă, privirile li se întâlneau gales, stingându-se în luugi sus-

pine. Ochii, buni interpreți ai pornirilor sufletești, i-au ajutat să și înțeleagă multe. Nici un bărbat de seama răposatului n'ar fi îndrăsnit să i facă Irinei propuneri ca acelea pe cari Arcuș le făcu fără nici o muștrare de cuget și la cari i-a răspuns cu un consimțământ de a trăi împreună.*) Pierise totul din ceia ce însemna distinsa reputație a răposatului și acum amintirea lui servea Irinei ca o slabă comparație față de Arcuș, care la partidele de cărți o convertise să creadă că omul își are valoarea după cum știe să îngrijească de femei. — Acest mare adevăr dat cu un înțeles greșit și convenabil părții interesate, este una din cele mai puternice otrăvuri sociale și morale al căror combativ sigur a fost bătaia, dispărută din cauza civilizației.

Cum în lumea mare un astfel de eveniment nu este crimă; iar ușoarele protestări se fac de formă, Irina își continuă viața încântată de purtarea și explicațiile noului ei tovarăș clandestin. Mai făcură câte-va vizite de etichetă spre a confirma faptul și a astâmpăra cu obraznicie curiozitatea ironică a cunoștințelor, apoi se hotărâră la o viață retrasă.

Dacă Irina ar fi fost pensionara vreunui funcționar mic și ar fi avut o astfel de purtare în cel din urmă sat, nu putea să treacă o săptămână fără ca Primarul să facă raport pentru ridicarea dreptului de pensie sau poate s'o dea

*) Cazul este absolut autentic.

în judecată, — dar pentru oamenii mari din Capitala Țării, cine s'a ocupat de aceste incidentale piedici așezate în calea idealului ?

Irina nu avu nici o neplăcere din partea societății sau a legii, numai lipsa de bani se încumeta să'i vorbească despre decepție. —

Belșugul, luxul, capriciile plecară curând lăsând în urmă sărăcia.

După doi ani Arcuș îmbrăcat cum nu se mai văzuse, declară că scumpetea și căldura Capitalei sunt insuportabile, propuse deci să meargă la țară în satul său natal, unde cu puțin mai înainte îi murise ultimul pic de rusine — tatăl său, un preot spătos.

Cu toate că se aflau pe marginea unei bălți plină de tânțari, de nevoe Irinei i se păru o climă admirabilă. Rezemată pe faima răposatului, găsea nimerit să'și permită o atitudine grandioasă. —

Țăranul nostru are o particularitate de neînțeles. Când vede o femeie fumând în fundul patului, imediat o consideră de cărturăreasă.

Intr'o astfel de poziție, Irina fusese des văzută de sătenii ce veneau pe la Arcuș. Odată, fiind sărbătoare și eșind să se plimbe prin sat, nu fu scutită să audă vorbind în urm așa.

— A bre dit'o Arcuș ! Cică e dă neam mare.

— Ași, de neam ! Ceva straițe mai bune și poartă ghiocu 'n pungă de argint, încolo lei-tă...

— O fi ! da'e bogată.

— Păi cine vrei să fie mai bogat ca cărturăresele ? Ele știe pe unde sunt pitite comorile și dacă te duci să ți-o ghicească, ori te trimete în alt loc, ori ți-o mută ; pă urmă o dăsgroapă și tu rămâi cu groapa, fi 'n'că înoadă și dăsgroapă și pă dracu, nu numa' pă om. D'iaia le dă mâna să trăiască bine și să facă draoste cu 'alde ca Arcuș.

Lui Pepteanu, oamenii îi purtau atâta respect că numai când vreau să'l batjocorească, îi ziceau „Domnule“ ca și copii, încolo îl strigau pe nume : „Măi Arcuș!“

Abia acum se ridică răposatul ca o puternică muștrare de cuget pentru Ddiina. Alături de el nu s'ar fi coborât să cunoască umilinta unor țărani și nu i s'ar fi întâmplat să'i ră-

nească mândria nici cel mai bun prieten cu o chemare pe nume. Iancu îi păru strein, neînsemnat și grosolan, îi resiră obrazii, se văzu pierdută... Chiar în seara acelei zile sub pretextul unei boale Irina plecă spre București unde după două zile dediscuții, se despărți de Arcuș.

Lui ce'i trebuia mai mult ? Abia aștepta acest desnodământ. În doi ani se plictisise cu atâtea plăceri ; — acum călca liber pe vechile cărări dorite, Victime ? Câte poftesti, numai de nu ar îmbătrâni curând.

Remușcarea Irinei a fost chinuitoare. Realitatea amarnică i iaprinse dorul situației pierdute, dar sărăcia o îndeamnă la mai mare decădere. Reuși să se scape de copil cu o bursă dată din milă și cu speranțe vagi își reia vagabondajul de odinioară. S'a schimbat Irina ! La toți le împarte zâmbete și grații, în schimb primește ochiade insultătoare ca și femeile imorale, din care cauză concepe un plan de răsbunare, țesut cu intrigi și minciuni. În scurtă vreme deveni o ființă interesantă și în posesia multor discreții reuși să atragă în cursă câți-va cunoscuți cu cari organizează un modest salon de întâlnire.

La asemenea afaceri, patronul nici odată nu pierde, din contră șansele îi sunt favorabile. Fără să treacă multă vreme, Irina umbla să găsească apartamente mai vaste, mai luxoase și în adevăr se instalează în centru cu un confort modern. Încăperile i-au dat putința să aranjeze o sală de fumat cu mese pentru jocuri de cărți, din care puteai pătrunde în două cabinete mici de toaletă speciale fiecărui sex. Un salonaș oriental, luxos și cu mult gust tapetat, prin două portiere ascunse, unea comunicația dintre cabinetele de toaletă. De aci, printr'o ușe tot ascunsă, intrai într'o măreată sală de ospăț.

Gustul artistic al unei femei cunoscătoare de capricii, adunase una peste alta tot ce putea să încante și să mărească pasiunea celor îndrăgostiți, căci aflându-te aci, fără voe te-ai fi gândit la vre-o crâiasă sau la amor. Din această cauză se născuse o luptă între bărbați, de a cuceri grațiile Irinei. Numai ea le putea împlini lipsa mulțumirilor prin orgiile, risipa de bani și

destrăbălarea organizată între câți-va bărbați și femeii demente.

Nenorocirea face ca printre cei de treabă să se găsească secături demoralizate de corupție — chiar câte un demnitar — cari să pângărească pe ascuns demnitatea socială. *) Aceștia pe-trec nepăsători de mizeriile altora și când sunt istoviți devin nervoși, nebuni, gata să-și verse locul pe primul întâlnit.

Gestul de indiferență al unei femei, prin par-tenerul ei se răsrânge asupra unei serii de oa-meni cari îl îndură fără să-l priceapă și câți nenorociți de funcționari nu au de îndurat mâ-nia unor astfel de șefi sdruncinați la creier și în buzunare!

Între membrii acestui dragălaș „intim club“ se pot socoti și Saleie cu întreaga lui clică de pro-tejiați, strâns legați de prietenia afacerilor bă-nești.

Uță Păcuraru! avusese ocazia să treacă de câteva ori prin vechile saloane ale Irinei; știa unde se mutase dar din cauza răutății soției sale — o îngrată neîngăduitoare a nopților pierdute — renunțase de a o mai vizita. Puțin timp după ce Gore Smeul părăsise postul de director, se înapoiau amândoi în capitală cu un tren în-târziat. În tren Uță povestise lui Gore ceva des-pre Irina și cum li se afla în drum spre casă, se hotărâră să vadă temeinicia poveștii.

Ora trei dimineața. Ferestrele de la etajul unde locuiește Irina, fiind lămate se pot înu-măra din stradă; sunt șapte. Călătorii noștrii se opriră în dreptul lor; — nici un șgomot. Uță apăsă pe butonul soneriei înfipt la poartă sub o tăbliță purtătoare de nume. Curând apare o fetișcană robustă și fără să deschidă, întrebă:

— Cine a sunat?

— Te rugăm să deschizi, căutăm pe D-na Iri-na.....

— Ori cine veți fi domnilor, stăpâna mea nu vă poate primi de cât după ora 11 ziua. Dacă aveți ceva grabnic sunteți rugați să-i scriți și să-i comunicați numele d-voastre.

Uță găsi de prisos o altă stăruință și respun-se:

— Spune stăpânei tale că nu este nimic grab-nie; noi îi suntem cunoscuți din provincie și vom veni azi după ora 11 spre a o vedea, — și se depărtară.

— Vezi tu dragă Gore — se adresă Uță pe drum — chiar și incorectitudinea își are cer-berul ei, peste care nu poți trece ca s'o cunoști mai bine.

Spirit de conservare, înăscut în toate!

La colțul stradei se despărțiră, luând fiecare drumul spre casă.

(Va urma.)

„Lui Corbu“

de la Oradia Mare

Corbule! să-ți amintească
Cașcavalul cel furat,
Că mândria ta prostească
Intr'o vulpe l'ândopaf.
Azi turbezi de-o forfecuță
Care tae 'n Eminescu
Ești vre-un critic, papelcuță?
Vezi! te'ntreabă Dumitrescu.

Jocuri distractive

Primiți următoarea scrisoare, căreia îi fa-cem loc în coloanele revistei, cu multă plăcere:

„Domnule Director!

Am citit „Eroii“ și mi-a plăcut, dar am vă-zut că îi lipsește tocmai ce ne trebuie mai mult. Nevoile și sărăcia ne amărâse destul, de aceea cred că între toate necazurile nu ați face rău să ne trimiteți prin revistă, câte ceva mai vesel.

Nu vă eunose, însă vă rog să-mi comunicați dacă primiți să fiu colaboratorul D-v. Ce ziceți, nu ar fi bine să înființat o rubrică de publicitate pentru corespondență între cititori? Nouă ne faceți un serviciu și D-v. veți avea un câștig fără să se piardă din valoarea revistei.

Acum trimit o șaradă pe care s'o publicați

*) Poate că aci o fi inemerit Joubert, căutând să-și potolească setea pariziană.

în revista „Eroii“, totodată veți primi și cinei premii (cu poșta) pentru acei cari vor deslega și pe care să le împărțiți după cum credeți că e mai bine.

Premiul I. este de 50 lei, celelalte 4 premii sunt de câte o carte frumoasă pentru citit.

Iată șarada :

SARADA

După gând, vă port cuvântul
 Chiar mai repede ca vântul,
 Când șosese, de-ați fi oricare
 Mă primiți cu grije mare. —
 Intr'o zi Badea Andrei
 M'a tăiat de-odat'în trei;
 Imi ia capul și îl pune
 Ca s'arate un pronume,
 După care încrunțat
 Mijlocul mi-a așezat
 Să ferească pe cei buni
 De smintiți și de nebuni; —
 De picioare îmi agată
 Un chip drag să'i stea în față, —
 Și acum vă rog ghiciți
 Sub ce nume mă găsiți
 Dacă vreți ca să vestesc
 Câștigul ce vă dorese.

Nicodim

Deslegătorii șaradei vor lua parte la premiile oferite de D-l Nicodim. Premiile se vor acorda prin sort acelor ce vor trimite rezultatul până la 15 Aprilie a. r., iar numele câștigătorilor va fi publicat.

Cât privește despre propunerea pe care o face d-l Nicodim, de a se înființa „o rubrică de publicitate pentru corespondență între cititori“ nu avem nimic de obiectat afară de condițiunea ca scrisorile să fie scurte și cuvințioase. Facem tariful următor :

Pentru abonați : până la 10 cuvinte, gratis ;
 peste 10 cuvinte, 1 leu de cuvânt.

Pentru cititori : până la 10 cuvinte, 1 leu de cuvânt ;
 peste 10 cuvinte, 1,50 lei de cuvânt.

Panii se vor trimite prin mandat sau în mărci pe adresa : „Redacția Revistei Eroii“. Cluj 2. (Gara).

In van

*In van mă cheamă dorul ;
 Și amintiri străbune
 Rechem întreg trecutul
 Al viselor ce-apune.*

*Trădesc trecutu 'ntr'una
 Pe o clipă în extaz,
 Pe când prezentu-mi țipă
 Cu furii de talaz.*

*Din depărtări în sbucium
 Plutind pe val de Mare,
 E vremea ce-o să vie :
 E ultima-mi cântare.*

GEORGE STĂNESCU

Hazuri

D-l Debitorescu se împrumută la toată lumea cu nădejdea că va veni ziua când... o să plătească.

Cel mai cicălit din creditori era soția sa, căreia cerându-i în fescare zi bani pentru tutun, îl certa într'una. La toate scuzele cu care își amâna scadențele, i se răspundea „am să te reclam“, din care cauză nu'si mai putea îndeplini atribuțiunile de serviciu.

Într'o zi, unul din șefii săi care îi cunoștea neglijențele, îi zise :

— Bine d-le Debitorescu, se poate să fii atât de neglijent și să'ți uii chiar cele mai mari datorii ?

Debitorescu răspunse :

— Ba, de uitat nu le-am uitat, Domnule șef, dar le neglijez că nu am eu ce le plăti ; — știu cât am să dau la fiecare și cea mai mare datorie o am... la nevastă.

D-lui Smecherescu, șef de gară foarte cum se... urcă, i se prezintă un negustor.

Neguștorul : — D-le Șef, îmi trebuie trei vagoane pentru ca să'mi încarc marfa.

Şmecherescu : — Dacă îmi aduci pentru fiecare vagon câte un permis de la Banca Națională, totul va fi gata ; — ai grije să nu fie false că te dau pe mâna parchetului. —

N. — Unde găsec eu permisele astea ?

S. — In ... buzunar ! —

*

La un biurou pentru dirijeri de vagoane :

— N'ai văzut unde drăcu am pus parcul de vagoane ?

— Aseară, l'ai lăsat la ... **Tata Lina.**

*

Pe vremea războiului :

— Un Mecanic Român inventează un sistem de mașină pentru tocat carne și negăsind locul s'o breșeteze în România — se găsea rămas sub Nemți — cere și obține permisiunea de a o expune la Berlin. — Sosit în Capitala Germaniei, Mecanicul se prezintă unei comisii de ingineri experți cărora le face expunerea însoțită cu lauda măgulitoare : „sistemul meu de mașină, cu mici modificări, s'ar transforma într'o invenție ideală. Aici un tub, o roată, etc. și s'ar putea ca un porc vârat de viu prin pâlnie, să iasă făcut gata cârnați.

Președintele comisiei obiectează :

— No ! che la voi in Rumenien, nu ești gut ize mașin ?

— In România nu se consumă atâtia cârnați sau tocătură și nici nu prea se mai găsec porci.

— No, gut ! Abăr etvaș practiș la maine fateland mus ; tu facum alet mașin : intre chirnat, eșit porc.... — Știu ? plătește gros !

— Înțeleg ! Modificarea cât de curând.

Mecanicul s'a înapoiat și lucrând cu sârguință, i-a făcut gustul Neamțului.

N'apuca să isprăvească o mașină că soldatul Neamț i-o și sterpelea și pleca cu ea în Germania. De atunci noi am scăpat de Nemți, iar Germania a ajuns o vastă cocină de porci.

*

Edificare. —

— Cum te chiamă ?

— Costel Calapodeșcu.

— De câți ani ești ?

— De 19 ani.

— De cenaționalitate ești ?

— Internațional.

Comisarul ridică ochii să vadă dacă puștiul e în toate mințile, ori nu știe ce înseamnă vorba nternațional. Ca să se convingă mai bine, continuă :

— Ce credință ai ?

— Eu crez ca și Jupânu, Domnule Comisar, dar mi se pare că Jupâneasa face dragoste cu Calfa, — d'aia îi tot pune parte mereu.

*

Explicații la Școală.

Fabula, domnilor, est eo povestire în versuri sau în proză și în care autorul face să vorbească lucrurile între ele, — ba chiar și dobitoacele, bunăoară cum vorbim noi acum.

Subscripție la fondul „Mihai Viteazul“ pentru ridicarea monumentului la Turda.

	Suma din urmă lei 1578.—
V. Sibianu, șeful gării Cluj	25.—
D. Pavelescu, „ „ Zalău	25.—
C. V. Dima, „ „ Sighetul M. „	40.—
M. Dumitrescu, șeful gării Aiud	100.—
Alex. Stoicescu, șeful gării Chetoghean „	50.—
Daniel Eugen Impiegat „ „	20.—
Alexandru B. „ „	20.—
Suciu Teofil, „ „	10.—
Reidel Gustav „ „	20.—
Bozac Ioan, „ „	10.—
Justin Hanos, „ „	25.—
Sabău Lud. „ „	10.—
I. Constantinescu, șef de gafă Vașcău „	50.—
Chindea Mihail, impegat „ „	25.—
Todan Gheorghe, „ „	30.—
Șipos Francisc, „ „	25.—
I. Fried, comerciant „ „	50.—
S. Mișca, „ „	10.—
S. Alexandru, „ „	20.—
A. Tofiu, „ „	20.—
Gh. Bogdan, preot Șerbești	10.—
Dr. Mandel Victor, avocat Vașcău	20.—
Neaga H. Trafan, comerciant „	100.—
Negru Vasile, „ „	20.—
Coroi Gavrilă, șef de tren „	20.—
B. Martin, conductor „	20.—
V. Iosif, comerciant „	30.—

Total lei 2383.—

Subscripția urmează pe adresa Revistei.

Informațiuni

Calea ferată va deveni autonomă!

Noul sistem de organizare pe bazele acestui regim, va fi cea mai mare operă de ajutorare a tuturor ramurilor de activitate a Tărei, și va fi un fericit prilej pentru corpul ceferist de a scăpa de marele pericol al calamităților politice.

Din parte-ne, cu tot sufletul rugăm pe D-zeu și judecata celor înțelepți să ne-o dea cât mai de grabă.

Căile Ferate Someșene au trecut sub Administrația C. F. R. cu începere dela 1 Februarie a. e.

Este vorba ea și celelalte căi ferate particulare să le urmeze calea.

Cețiți și răspândiți revista „Eroii”, ea fiind a d-v. a tuturor!

Ne faceți un mare serviciu și o faptă bună, îndreptându-ne unde greșim!

Revista „Eroii” nu se vinde la chioșcuri, se trimite cititorilor numai contra abonament.

Revista își va schimba formatul de îndată ce numărul de abonamente ne va îngădui aceasta.

Prețul revistei stând în raport invers cu tirajul, cei ce ne vreau binele desinteresat, vor face o faptă bună procurându-ne abonați sinceri.

Abonamentul înainte; ne limpeziti cărarea luptei.

Reviste și Ziare

Au apărut:

Arhiva C. F. R. anul I. No. 17 cu următorul sumar: Viștorul căilor ferate, automobilelor și aviației; — Bilanțul c. f. streine după războiu: Polonia; — Aprovizionarea cu lemne a depourilor c. f. r.; — Doamna din trenul transilvan, novelă; — Cronică veselă (Balada trenului, versuri); — Cronică judiciară; — Perle și Capse pocnitoare c. f. r.

Redacția și administrația: gara Chișinău—Basarabia.

Vulturul anul XXXI No. 5 cu un sumar ales. Exemplarul 4 lei. Redacția și Administrația: str. Regele Ferdinand No. 10 Oradia Mare.

Carpații anul III. No. 149. Apare în Brașov, strada Lungă No. 5 sub direcția d-lui Al. Tisescu.

Poșta revistei

D. General Dacul. Una singură dela un d. Corbu din Oradia Mare pe care o păstrăm ca pe reliquă spre a dovedi mentalitatea oamenilor și a vremii.

Nu s'a putut altfel.

Gerzo. Cu plăcere.

Nicodim. Bucuroși, vă mulțumim.

Corbu. Oradea Mare. De vreți să ne faceți critică și nu aveți bani, cereți să vă trimitem revista gratuit. În tot cazul nu este frumos să rețineți dreptul altora când poșta ne rătăcește pe la D-v.

Am dori să vă cunoaștem adevăratul nume și puterea de... critic.

G. Stănescu-Cefa. Ultima nu face, o voi trata eu altfel în nădejdea unor vremuri mai bune. La cele dinainte, te rugăm să ai răbdare; ți-am scris prin poșta.

— Ghimpați! Nu putem face altfel decât să ne mirăm. Cum am putea să satisfacem dorințele? Este atât de ușor să serie toată lumea cum scriți D-v.; dar sunteți singur. Era cât p'aci să nu știm dela cine ne vine o astfel de muștrare și suntem foarte dispuși să vă ascultăm sfatul.

Credem că nu vă supărați.

Unei reviste și odată cu ea, la toate.

Din modestie nu v'am cerut schimbul căci sacrificiile noastre nu pot echivala cu ale D-v.

De abonat.. nici vorbă. Când'avem nevoie să ne mângăem, plătim birul „Tărei noastre”, din care privind „Carpații” și „Vulturul”, călcăm pe câte-un „Ghimpe”. În „Arhivă” avem... surs-pine crude.

Prin spini călcând, lăsăm dără de sânge și poate vă va mulțumi.

Premiile noastre.

Premiile fiind la ordine, ne-am hotărât și noi

să acordăm 2.000 (două mii) de premii à 500 (cinci sute) Lei fiecare.

Un premiu se oferă la 10 concurenți din cari unul trebuie să câștige.

Tragerea premiului se face sub control, imediat ce se împlinește numărul de concurenți pentru fiecare lot și câștigul se trimite cu mandat poștal la adresa premiatului.

Un concurent trebuie să facă cel puțin 6 abonamente pe câte un an la revistă și numai după ce vom primi costul abonamentelor, îi oferim dreptul de a participa la tragere.

Drept un abonat pe un an se pot socoti doi abonați pe 6 luni; între numărul abonaților se poate socoti și concurentul dacă pe baza abonamentului său nu a participat altcineva la tragere.

Acei cari pot procura 60 abonați pe un an, au dreptul la un premiu fără nici o tragere; iar cei ce fac mai mult de 6 abonați au dreptul la alt număr pentru fiecare alți 6 abonați în plus chiar asupra aceluiși lot, dacă își rezervă acest drept mai dinainte.

Fiecare abonat pe un an, primește din partea noastră gratuit și franco, câte un frumos volum pentru bibliotecă.

Numele concurenților și al câștigătorilor se publică.

Abonamentele se plătesc înainte prin mandat poștal, concurenții își pot revendica dreptul cu recipisele poștei.

Premiile noastre vor alina multe suferinți; celor ce vor munci, la dorim noroc.

Administrația revistei „EROII“